16de JAARGANG — CURAÇAO DEN 6den OCTOBER 1899. — No 823

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 6 October.

HOE MEN IN RUSLAND EN DUITSCHLAND OVER DREYFUS DENKT.

I.

De vrienden en verdedigers zijn door het vonnis van Dreyfus bitter teleurgesteld en geven den strijd niet op. Dit is hun recht, al zijn er onder hen maar al te velen, die bij voorbaat hebben verklaard, dat zij zich aan de uitspraak van den krijgsraad, welke ook, zouden onderwerpen.

Wij hebben echter ons geen oogenblik de illusie gemaakt, dat de hoofden der beweging zich bij een vonnis zouden neerleggen. Niemand mocht dit vorderen. Een eerlijke overtuiging valt niet met de uitspraak van een zevental rechters, die, overeenkomstig de Fransche wet, niet eens hun uitspraak behoeven te motiveeren.

Maar zoo wij ten volle eerbiedigen, dat de vrienden en medestanders van Dreyfus in zijn onschuld blijven gelooven en den strijd voor zijn eerherstel volhouden, wij kunnen niet genoeg protesteeren tegen de wijze, waarop nu weer de rechters worden verdacht gemaakt.

Zij, die vragen, dat men in de eerlijkheid en belangeloosheid zal ge~~looven van een Zola, die om geld te~~ verdienen, zich zijn geheele leven in het vuil heeft gewenteld; van een Cornely, die nog niet zoo heel lang geleden naar de *Figaro* overloopende voor al wat leelijk is werd uitgekreten; van de *Figaro* zelf, die naar zijn gulle bekentenis, toen het Dreyfusisme nog geen voordeelig zaakje was, zijn hoofdredacteur op nonactiviteit stelde:— zij, die van eigen maagdelijkheid zoo diep zijn overtuigd, moeten, indachtig een zeker spreekwoord, een weinig voorzichtiger zijn en niet allen, die niet van hun meening zijn, als onrechtvaardigen uitkrijten.

Wij willen hiermede niet zeggen, dat in de *openbaar gemaakte* stukken *overtuigende* bewijzen gevonden worden van Dreyfus' schuld. En toch om Dreyfus te veroordeelen, moest zijn schuld *overtuigend* bewezen worden. Er zijn echter op verzoek der regeering zelve verschillende stukken onder geheimhouding overgelegd; daarin dus moeten de rechters het *overtuigend* bewijs gevonden hebben, dat de openbare getuigenissen niet hebben verstrekt.

Een verklaring hiervan vindt men in hetgeen de bladen mededeelen van een Russisch diplomaat, die door zijn positie in staat is om op de hoogte te zijn van de zaak.

Dreyfus zou het borderel, waarvan men hem beschuldigt, niet geschreven hebben, maar wel degelijk de daarin genoemde stukken aan den buitenlander hebben geleverd.

Dit schijnt tegenstrijdig, maar de Russische staatsman weet zijn voorstelling van de toedracht der zaak behoorlijk uiteen te zetten en wij achten deze voorstelling merkwaardig genoeg om ze hier mee te deelen.

Volgens den Russischen diplomaat dan heeft Dreyfus — om zich het noodige geld te verschaffen ter bevrediging van hartstochten, welke ~~de Fransche dat major meent te~~ kunnen bewijzen — zijn vaderland verraden ten behoeve van Duitschland. Hij heeft zich in betrekking gesteld met kolonel Von Schwartzkoppen, militair attaché aan de ambassade te Parijs, en dezen verschillende stukken geleverd.

De Fransche regeering heeft het bewijs van dit verraad verkregen door zich "langs den gewonen weg" een borderel te verschaffen, volkomen gelijk aan het oorspronkelijke, maar daarvan verschillend door het papier en door een aanteekening, waarvan dat oorspronkelijke voorzien was.

Het borderel, dat bij het proces van 1894 was overgelegd, was geschreven op *papier pelure*. Daarentegen was het oorspronkelijke borderel geschreven op zwaar papier en droeg als kantteekening twee regels Duitsch schrift, onderteekend door keizer Wilhelm II.

Zichier hoe die kantteekening wordt verklaard.

Het echte borderel door Dreyfus aan Schwartzkoppen gericht, moet door den militairen attaché zijn overgebracht aan zijn souverein, die, zich persoonlijk met de organisatie der Duitsche spionnage in Frankrijk bezighoudend, op den kant de instructies moet geschreven hebben, die hij aan Schwartzkoppen betreffende Dreyfus' meedeeling meende te moeten geven. Aldus bekanteekend zou het stuk naar Parijs zijn teruggekomen, waar het gestolen werd door een der agenten van het ministerie van oorlog.

Men begrijpt de verlegenheid van de Fransche regeering, die den verrader wenschte te straffen zonder het land aan buitenlandsche verwikkelingen bloot te stellen. Eenigen tijd aarzelde men. Hanotaux, minister van buitenlandsche zaken, verzette zich tegen Mercier, den minister van oorlog, die vervolging ~~eischte, toen de Eclair een bericht~~ publiceerde, volgens hetwelk het verraad geconstateerd en men den schuldige op het spoor was.

Dit berichtje, waarvan de verantwoordelijkheid door kommandant Cuignet aan kolonel Du Paty de Clam wordt toegeschreven, verwekte levendige beweging, en de regeering meende nu de vervolging niet langer te mogen uitstellen.

Maar de graaf Von Münster, de Duitsche ambassadeur, deed op last van zijn souverein stappen, eerst bij Casimier Périer, president van de republiek, die niet op de hoogte van de zaak was, en toen bij Hanotaux, om te verkrijgen dat de Fransche regeering in een officieuze meedeeling aan de pers zou verklaren dat Duitschland niet in de zaak Dreyfus betrokken was.

Toen zou Mercier, in overleg met ten minste enkele collega's van het kabinet Dupuy, een borderel hebben laten vervaardigen, volkomen gelijk aan het eerste, maar dat zonder gevaar voor den krijgsraad kon gebracht worden, daar het niet de kantteekening droeg van den keizer van Duitschland.

Tot dit doel werd het echte borderel gephotographeerd; men liet op het cliché de kantteekening weg en de aldus verkregen afdruk diende tot model voor het valsche borderel. Dit is het werk van Esterhazy, die door kolonel Sandherr met deze n arbeid was belast.

Esterhazy, wiens schrift veel op dat van Dreyfus geleek, trok het gephotographeerde borderel door op het *papier pelure*, dat voor de beschuldiging diende.

Maar generaal Mercier had, alvorens op het cliché de kantteekening te doen verdwijnen, nog een proef met die kantteekening laten trekken, welke in zijn bezit is gebleven.

De vertooning van dit gewichtige stuk moest de „knotsslag" wezen, ~~waarmee de oud minister van oorlog~~ Dreyfus vóór de opening van het proces te Rennes bedreigde.

Wat het echte borderel betreft, toen graaf Münster vernomen had, dat de Fransche regeering het hem had laten ontstelen, eischte hij de teruggave onder bedreiging dat hij, in geval van weigering, onmiddelijk Frankrijk verlaten zou. Om den oorlog te verhoeden, gaf de Fransche regeering aan zijn eisch gevolg. Omdat men nu in de onmogelijkheid verkeert, het verraad van Dreyfus door een echt stuk te bewijzen.

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(21)

Moenstrando coe su mân na es bouket, koe el a mira, Hans Otto a sigi papia:

—Mi ta considera esai como un senjal, koe amigoenan di *Amalienhof* no ta loebidar, i pa esai mi tabata asina liber. Bo no por imagina, bondadosa senjorita, com nos sintimentoe....

—For di dia, koe tanta Marie ta aki, Erna a interrumpié liger.

El a haja un sintimentoe di ansia inexplicabel. Asina orguljoso i combencido wowonan di es homber tabata brilja su dilanti, for di cada di su palabranan é tabata informa, koe é tabata moenstra koe é tin un ciertoe derechi, Hans Otto tabata hari, ora el a combini:

—Muy ciertoe, for di dia koe senjora ta aki. Tio no conocé sosiego. Miljones di bez el a siguré, koe lo é cai maloe, koe su ausencia lo dura mas largoe. Anochi, i anochinan ta largoe awor, senjorita, é ta conta mi di semper "bieuw," manera é ta jamé. Di mas tantoe bez é ta papia di Erna Harteneck. Mi ta keré, koe apena tin algo den bida di es moza ai, koe mi no conocé. Un introduccion chikitoe nuema, senjor Von Glockner ta conta mi cos koe mi kier.

—Esai mi no ta haja bon di tio Frans. Kiko é por a conta bo di mi? Bo mercé unbez, pa mi falta coe bo.

—Es tempoe, koe lo mi a spanta pa un amenaza asina, a pasa caba, senjorita. Senjalnan di rabia koe lo presenta riba bo frenta ta doena mi solamente deseo, koe lo mi por kita toer piedra koe ta den bo camina di bida. E tabata papia na chanza ma Erna tabata comprendé, koe es palabranan tabatin un sentido mas profundo.

El a bira su cabez spantar un banda i su bista a contra coe wowonan biboe i hariendo di baronesa Berger, koe tabata para algun paso for di djé ta observé. Net na es ora ai Sra. Von Eichstett i su esposo a jega cerca.

Ocho dia pasar mas ó menos koe Von Eichstett a contra coe su amigoe bieuw Steinfels na stacion, el a puntra asina urgente i coe tantoe interés pa Harteneknan, koe a spanta Eichstett. Informacion di condesa Orben, koe tabata hacié mira també semper mas i mas inclinacion di e baron pa Erna, a aumenta su sospecho mas tantoe. Esai tabata motiboe di introduccion es anochi ai, koe el a trata sin koe su muger tabata sabi, largando es forti sin ta preparar.

Despues koe el a presenta baron Steinfels na condesa Roden i koe el a mira com liger el a bai na senjorita Harteneck, el a bai cerca su esposa.

—Ta kende bo a caba di hiba cerca condesa, Frits?

—Bo ta contentoe? tabata su respondi. Ta conocir di mi, un baron Steinfels.

—Mi no ta puntra bo, si bo ta conocé; esai ta natural. Di otro manera, com bo por a presenté aki? Nos a mira riba toer esai com bo tabata sagudi su mân. Mihor bo conta, algo di es stranjero ai. Bo ta poné un cara di hende bobo, mi esposo.

—No ta muchoe boenita, es esposo a respondé di bon genio, principalmente ora bo ta corda si é ta bon combinar.

El a kinipi su wowo i dici:

—Steinfels a bini aki pa un segundo invitacion di mi i si bo mira es dosnan aja, lo bo comprendé unbez pakiko mi a telegrafié.

Cabez di es dos mugernan a bira di golpi, despues nan a mira otro coe masjar atencion.

—Poné bon atencion, baronesa Berger dici coe su roeman. Es berdadero heroé a jega. Senjor Von Neinstetten a haja un competidor peligroso.

Awor Eichstett a bira hungando coe su mustasji largoe den su dede i dici coe senjorita Von Harteneck:

—Un famoso idea, no ta berde. Mi tiu duele di es pober, koe sin duda lo caba di nan nostalgia.

Erna tabata sinti com profundoe é tabata hala rosea. Steinfels su cara no tabata moenstra, koe el a tendé es palabranan ai. Trankil é tabata combersa coe es dos mozanan, koe a bin contré coe masjar cortesia. Ma solamente algun palabra nan por a combersa, pasobra mes ora nan a coeminza toca un wals, i baliadornan a bini di toer banda. Geleund na un pilaar den entrada di sala, Hans Otto su bista tabata sigi Erna koe ta pasa na cada camina. E tabata mira com é tabata kita su cabez for di su pareha baron Von Neinstetten i su cara tabata moenstra un aire disgustar koe el a saluda na es momentoe ai coe legria. E tabata comprendé koe basta dia é tabata stima senjorita Von Harteneck i bien coe es sintimentoe profundo i fuerte koe ta dura henter bida. No tabata pa es premio grandi koe el tabata saca su manoe, koe tabata hacié pensativo, ora su bista tabata bisa den djé mes. Es moza tabata muchoe sincera, pa é tin duda den di esai. Solamente tabata incomprensibel pé, com den último tempoenan aki é tabata moenstra un ciertoe ti-

heeft Duitschland herhaaldelijk door Von Bulow laten loochenen, dat zijn land ooit in eenige betrekking met Dreyfus gestaan heeft.

Het besluit van dit alles is, dat Dreyfus verraad heeft gepleegd, maar dat zijn schuld niet door echte stukken kan bewezen worden.

Wel is waar bezit Mercier de photographie van het echte borderel, dat door Dreyfus zelf geschreven is, maar tot dusver heeft de oud-minister van oorlog dat stuk niet durven toonen. Evenwel had hij aangekondigd, het voor den krijgsraad van Rennes te zullen doen.

De buitenlandsche verwikkelingen vreezend, die hieruit konden ontstaan, besloot het kabinet Waldeck-Rousseau, dat de heer Delcassé naar St.-Petersburg zou gaan om Rusland te polsen voor het geval een conflict met Duitschland onvermijdelijk was.

De Fransche minister van buitenlandsche zaken zou aan graaf Moeraviëf en aan den czaar zelf al de voorzorgen hebben uiteengezet, door het kabinet genomen om te verhoeden dat het proces te Rennes binnen- of buitenlandsche verwikkelingen verwekte.

Van den eenen kant zouden de nationalistische en anti-semitische woelwaters gedurende het proces onschadelijk gemaakt worden. En van den anderen kant zou generaal Mercier worden gewaarschuwd dat hij, bij het eerste woord, dat betreffende de persoonlijke betrekking van keizer Wilhelm tot de zaak Dreyfus uit zijn mond kwam, gearresteerd en onder beschuldiging van hoogverraad naar het Hoog Gerechtshof verwezen zou worden. Maar tegelijkertijd zouden de oud-minister en de andere militaire getuigen de verzekering ontvangen, dat de regeering hen in alle vrijheid zou laten getuigen en de even ernstige als talrijke zedelijke bewijzen aanvoeren, die de beschuldiging tegen Dreyfus inbrengt.

De czaar in persoon gaf de verzekering aan Delcassé dat als Duitschland, ondanks de pogingen van Frankrijk om een conflict te vermijden, een zoodanige houding aannam dat oorlog onvermijdelijk werd, Rusland het te hulp zou komen.

Er werd tusschen de twee regeeringen afgesproken dat, als generaal Mercier, door zijn onthullingen moeilijkheden met Duitschland verwekte, de Fransche regeering, terwijl zij den oud-minister van oorlog zou doen arresteeren, met de mobilisatie van het leger zou beginnen, ten einde gereed te zijn om een mogelijken inval van Duitsche troepen op het grondgebied der republiek te keeren.

Delcassé is te Parijs teruggekeerd den 11en Augustus, 's avonds om elf uur. Den 12en Augustus, 's morgens om vier uur, werd Déroulède in staat van hechtenis gesteld en werden een aantal nationalistische en anti-semitische levenmakers gevangen genomen.

Den 12en Augustus ook begon generaal Mercier zijn getuigenis voor den krijgsraad van Rennes, maar ofschoon hij zeer beslist ten nadeele van Dreyfus sprak, onthield hij zich van elke verklaring omtrent het echte borderel, die men vreesde. Denzelfden dag werden de manoeuvres van het leger der Alpen onderbroken en de manoeuvres, waaraan andere legerkorpsen moesten deelnemen, uitgesteld.

Men ziet dat de feiten de verklaringen van den Russischen diplomaat op merkwaardige wijze blijken te bevestigen.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Aanstaanden Maandag vertrekt Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars, Apostolisch Vicaris van Curaçao, per *Gouverneur Van Heerdt*, naar Aruba om in de verschillende parochies van dat eiland het H. Vormsel toe te dienen.

Gedurende de afwezigheid van Z. D. H. is de Hoogeerwaarde Heer C. Blommerde belast met het bestuur van het Apostolisch Vicariaat.

***

Jl. Donderdag 4 October ontsliep zacht in den Heer in het pensionaat *Welgelegen* de Eerwaarde Zuster Marie, in de wereld genaamd Catharina Vassen.

Soeur Marie werd 2 Maart 1819 te Maastricht geboren. Op twintigjarigen leeftijd zeide zij de wereld vaarwel en begaf zich in het klooster, waar zij 29 April 1840 werd geprofest. Vier jaren later verhoogde zij nog het reeds gebrachte offer en vertrok naar deze gewesten. Den 26 December 1844 kwam zij te Curaçao aan, dat, wijl Soeur Marie de beste krachten van haar langdurig leven aan het welzijn der Curaçaosche jeugd met onverdroten ijver heeft gewijd, te recht haar tweede vaderland mag genoemd worden. Tot 1893 was Soeur Marie op verschillende plaatsen van het Vicariaat ten bate dier jeugd werkzaam.

Vergelde haar de Gever aller gaven duizendvoudig de werken der liefde met zooveel edelmoedige bereidvaardigheid door haar geoefend.

Officieele berichten.

Bij Koninklijk-Besluit dd. 26 Augustus ll., No 40, is de Heer C. van Romondt, benoemd tot Consul te St. Pierre voor het eiland Martinique.

***

Bij Koninklijk-Besluit dd. 30 Augustus ll., No. 37, is de Heer B. J. Delvalle erkend en toegelaten als Consul van Denemarken alhier.

***

Bij Gouvernements-beschikking dd. 4 dezer maand. No. 571, is aan den Heer G. W. F. Hellmund, Gouvernements-secretaris en Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, tot verder herstel van gezondheid, eene maand verlofsverlenging verleend.

Havennieuws.

Na den Amerikaanschen gezant te Caracas, die hier met de *Philadelphia* van de *Red D Line* was aangekomen, aan boord te hebben genomen, vervolgde het Amerikaansche oorlogsschip *Detroit* Zondag zijn reis naar La Guaira.

Eveneens vertrok Donderdag het Fransche admiraalschip *Cécile* uit onze haven. De *Suchet*, het andere Fransche oorlogsschip, commandant M. Coffinières, dat 3430 ton groot is, 16 kanonnen heeft, alsmede een bemanning van 350 koppen, zal ook spoedig wederom zee kiezen.

***

De *Prins Frederik Hendrik* van den *K. W. I. M.* bracht hier het treurige bericht, dat te Trinidad de Heer C. Rademaker, Hoofd-Agent voor West-Indië van den *K. W. I. M.* en vroeger gezagvoerder van een der booten dier maatschappij, den 25sten September plotseling was overleden.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Agt. N. y Bermuda & West Indies S. S. Co., Arcaya y Moreno, Herada Delacur, Joanna Esteba, Francisca Evertis, Ansel A. Farnham (2), Angel C. Henriquez, Petronilia Heet, Victor A. Magros, Sarah H. L. Maduro, Virginia Pieters, Juan Pietri (3,) Royal Insurann Company, L. Reens, Leonor Sprcreek, Paul H. Sauluy, Vantre, Jitze Wiersma, Maraya Wawoe, Juan Pietri (aang.) en een aang. rebut geadresseerd aan: Frederic E. Halter, Londres E. C.

Leger.

Het pantserdekschip *Zeeland* is bestemd voor een kruistocht in de West-Indische wateren, o. a. naar Curaçao.

Ongelukken.

Woensdag ontstond er brand in een hut op het erf *Australia* buiten de stad. De onvoorzichtigheid eener vrouw, die drie kinderen alleen in de hut achterliet en hen met lucifers liet spelen, moet de oorzaak van den brand geweest.

— In den nacht van Woensdag op Donderdag vond men op den Berg van Otrabanda het lijk eener vrouw. Het werd naar het Sint-Elisabethsgasthuis gebracht, vanwaar uit het Donderdagmorgen begraven is.

— Vrijdagavond vatten te Scharloo door het breken van een lamp de kleeren van een vrouw vuur. Deerlijk met brandwonden overdekt, werd de vrouw, na de eerste geneeskundige hulp thuis ontvangen te hebben, naar het St. Elisabeths-Gasthuis gebracht.

midez, un ciertoe inkietud koe no tabata un capricho i koe tabata inkieté. E no tabatin miedoe pa ningun hoeki di su caracter, ki un profundo sentimentoe por ta scondir ai bao, é tabata conocé muchoe tempoe caba i den es intención ai é tabata spera porvenir coe confianza. Ma kiko por ta scondir awor tras di su manera di haci?

Asina koe baliamentoe a caba, Steinfels a busca es bieuw Harteneck. Bien tabatin algun temor riba su cara, ora el a mira es hoben su dilanti, ma toch es hoben no tabatin nada di kega di su ricibimentoe. E tabata presentar na conde Orben, é tabata na ocasion di saluda senjorita Lily i doena Herman manoe. Algun momentoe despues koe é tabata parar coe senjora Eichstett pa bai balia un cuadrilja: Herman i Lily tabata es parcha su dilanti.

Loké Lily Orben tabata bisa su cavalier hariendo, mientra koe é tabata mira Erna Harteneck, koe tabata para na otro banda di sala banda di un oficial di regiment di su roeman, Hans Otto no por a comprendé. Mester tabata riba djé, pasobra un bista sombrio di leitenant Harteneck su wowo a cogé.

For di dia koe su tata i su roeman ta na Munberg, naturalmente es senjorita a mira Herman masjar poco. Esai tabata masjar na contradiccion coe su deseo, i obstinadamente é tabata tira culpa riba Erna. Pa esai é tabata sinti ciertoe legria de bez en cuando di molestié. Lily tabata conocé perfectamente es ciencia di bisa un hende algun maloe bao di máscara di amistad i interés, i loké Herman tabata sufri mas koe ningun hende. Su duele tabata anto es castigoe hustoe, koe té ainda é no por liberté for di gobierno di su roeman muger.

Alafin — tabata parcé Steinfels un eternidad—a jega es momentoe koe ta el mester balia coe senjorita Harteneck. Ora el a jega cerca djé, Erich Neinstetten també a bini.

—Nos wals, senjorita Erna, é dici tirando un bista odioso riba Hans Otto.

—Mi ta keré koe bo ta kibocar, senjor Von Neinstetten. Es moza a priminti mi es balia aki, Steinfels a observé cortésmente.

—Mi no a ekiboca mi, baron Neinstetten a respondé. Senjorita Erna a compremeté es biaha aki coe mi. Mi ta para riba mi derechi.

—Esai lo tabata muy natural, si bo tabatin derechi. Awor nos no ta di acuerdo coe otro; pues es moza mes lo dicidi.

Steinfels tabata papia coe masjar calmo. Despues el a bira na es moza, mientra Erich corrar di rabia, dici:

—Pues, Erna, papia anto, bisa senjor Von Neinstetten koe é no tin derechi.

Senjorita Von Harteneck a mira es homber, com é tabata rabiar promer koe el a respondé.

—Mi a priminti bo es wals aki, senjor Neinstetten? Lo ta suficiente pa bo, si mi bisa bo koe bo memoria ta ganja bo? Si no, mi ta moenstra bo lista com mi a comprometé mi. Anto bo a kiboca bo, Erna. Mi no ta larga mi derechi pasa, Erich dici mas rabiar ainda. Senjor Von Steinfels lo mira koe lo é mester hala tras, oenda koe nos tin di ta dilanti otro.

—Di ningun manera! Hans Otto a respondé lacónicamente. Senjorita Von Harteneck a dicidi na mi fabor i asina ta keda. Mi no ta corda, di larga mi derechi pasa.... Sea asina bon, senjorita, di doena mi bo braza?

Un bista furioso di Neinstetten a sigi nan. Abnegacion di es otro a causé un sentimentoe, manera ta un golpi el a haja den su cara. Es idea, koe cerca senjorita Von Harteneck, e baron por para den su camina, a bira mas evidente. Com é tabata odia es intrigante!

Mientra koe Erich Neinstetten tabata busca di domina su mes interiormente, tantoe Steinfels como Erna a loebida toer loke a pasa. Pa di promer biaha koe Erna a pasa su braza den di es di Hans Otto el a haci solamente un rond den es sala.

Cerca djé awor é tabata mira es cabei blond, es frenta blancoe anchoe, koe tabata riba es wowonan abatida. Com lo ta, si é miréle coe es wowonan ai briljando di amor! A costéle un trabao grandisimo i koe é no a traiciona coe palabra of koe su bista es coe su coerazon tabata jen, ora el a larga bai i koe el a hibéle na un di es divannan na banda di sala.

Coe confianza, manera nan tabata den kamber di tanta Glockner, nan tabata sinta combersa coe otro. Nan tabata papia solamente riba cosnan di toer dia i despues coe dificultad. Hans Otto por a corda algo, koe nan tabata papia. Ma un palabra insignificante, un observacion hacir, na laria, a moenstra koe e moza mester tabatin é den su memoria. Toer dos a lamanta manera for di un sonjo, ora música a coeminza trobé. Steinfels a hiba su parcha na su roeman, oenda algun momentoe despues Erich Neinstetten i Lily Orben també a bini.

Es aki tabata gusta instigacion masjar, pasobra Neinstetten a puntra Erna unbez:

—Ta ki flor bo a hinca ai, Erna? Den ningun caso nan ta camelia.

Mes ora també Erna tabata listo pa combate. Coe un tono descuidado el a respondé, cohiendo prudentemente un flor na manoe:

—Camelia, baron? Un hende su wowo mester ta masjar maloe pa é confundi es flornan dusji aki coe es orguljoso camelianan.

Mas aleuw é no a sigi. Neinstetten a interrumpié coe un touo dificultosamente moderar.

—No haci mi loco coe bo harimentoe frioe. Ta berdaderamente escandaloso, manera bo ta trata mi es último dianan aki.

—Kiko ta kita bo, di hui mi? Erna a respondé mas secoe koe ta posibel. Mi no sabi, kiko ta doena bo derechi di spera, koe mi mester considerá eomo un cos precioso, un dos flor koe bo a coempra cerca un hardinero.

(*E ta sigi.*)

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicacion que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnifico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3, rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

Een vorstelijke verloving.

—Prinses Elisabeth, zuster van den Vorst van Waldeck-Pyrmont en van onze Koningin-Moeder, die zich heeft verloofd met den erfgraaf Alexander zu Erbach-Schönberg, is den 6en September 1873 te Arolsen geboren en de jongste dochter uit het eerste huwelijk van Haar vader. Zij heeft één broer, den tegenwoordigen prins van Waldeck-Pyrmont, en drie zusters: de prinses van Bentheim-Steinfurt, H. M. de Koningin-Moeder en de hertogin van Albany, die sinds 1884 weduwe is.

Het geslacht der Erbachs, waaruit Haar aanstaande is gesproten, ontstond in 1148, doch werd in 1717, na het overlijden van George Albert II graaf Erbach—Fürstenau gesplitst in drie takken: de oudste: Erbach—Fürstenau: de middelste: Erbach—Erbach en de jongste Erbach—Schönberg.

Het hoofd van den laatsten is graaf Gustaaf Ernest graaf van Erbach—Schönberg en heer van Breuberg en Wildenstein. Hij werd geboren 17 Augustus 1840 als zoon van graaf Lodewijk en diens eerste vrouw Caroline, gravin van Gronsfeld, en volgde 18 Augustus 1863 zijn vader op als graaf van Erbach-Schönberg. Op 29 April 1871 huwde hij te Darmstadt met Maria prinses van Battenberg.

Uit dit huwelijk sproten drie kinderen: de erfgraaf Alexander Lodewijk Alfred Everard, geboren te Schönberg 12 September 1872; graaf Victor Sergey Henri Bruno Karel, geboren te Koenig 26 September 1880, en gravin Maria Elisabeth Donata, geboren te Schönberg 7 Juli 1883.

De aanstaande gemaal van prinses Elisabeth is dus 27 jaar oud en is luitenant bij het 1e regiment Hessische Dragonders n. 23 te Darmstadt. Zijn vader is Hessisch kolonel à la suite. Esbachtoch—dat 523 KM2. groot is en 33,000 inwoners telt— ligt in de Hessische provincie Starkenburg. Het werd den 15 Aug. 1532 tot graafschap van het H. Keizerrijk verheven. De leden van het geslacht belijden allen den Lutherschen godsdienst.

Een ontzettende ramp.

Het stoomjacht *Willem*, toebehoorende aan den heer J. de Haan, eigenaar van het café *De Ruyter* aan de De Ruyterkade te Amsterdam, werd, op weg zijnde naar Zaandam, om een gezelschap tooneelisten, die daar gespeeld hadden, af te halen, overvaren door de *Mercurius*, kapitein Naerebout, van Gebr. Goedkoop.

Deze boot, van Amsterdam komende met een groot aantal deelnemers aan de fantare-uitvoeringen aan boord, was op weg naar IJmuiden. Het ontzettende gevolg was, dat van de tien personen, die aan boord van het jacht waren, slechts één enkele, de heer C. J. Bastet, firmant van de firma Bastét in de Kalverstraat en wonende De Ruyterkade 95, zich al zwemmende wist te redden.

De heer Naerebout, kapitein van de *Mercurius*, doelde over de ramp het volgende mee:

De *Mercurius* was op weg met 130 feestvierenden uit Amsterdam naar IJmuiden. Bij het zijkanaal kwam een bootje, dat vóor de boot over wilde steken. Ik floot om de aandacht op ons te vestigen, terwijl dit meteen een teeken was, dat de boot naar stuurboord uit zou halen. Er kwam geen antwoord van het scheepje.

Ziende, dat aanvaring onvermijdelijk was, stoomde ik achteruit, doch het onheil was niet meer te voorkomen. Het bootje kantelde en zonk.

Dadelijk trachtten wij te redden en ik bleef met mijn boot vol passagiers nog wel een uur in de nabijheid. Ongeveer vijf minuten na de aanvaring zagen wij iemand op onze boot toe zwemmen; wij haalden hem echter aan boord. Het was de heer Bastet, de eenige geredde, die ons vertelde, dat men met 10 personen aan boord was geweest.

Nadat de justitie op de plaats des onheils verschenen was, werd met het lichten van het wrak begonnen. Niet lang duurde het, of men zag de kap van de kajuit, waarin zich de ongelukkigen bevonden, boven het water verrijzen. Langzaam ging het wrak omhoog en weldra was men in staat het gat te zien, dat de boeg van de *Mercurius* in de *Willem* gemaakt had. Nauwelijks een meter van den achtersteven is het verwijderd; een paar slagen meer van de schroef der *Willem* en er zou niets gebeurd zijn. Het water drong nu met geweld machinekamer en kajuit binnen en sloeg van deze laatste bovendien de deurtjes dicht.

Te oordeelen naar de houding der lijken, zijn de pasagiers door den schok over elkaar geslagen en door den dood overrompeld. Het lijk van mej. Kruise lag op den vloer der kajuit uitgestrekt, met het hoofd onder de bank. Dat van den heer Jacobs zat recht in den hoek der kajuit en uit de houding zou men kunnen opmaken, dat de ongelukkige slapende den dood is ingegaan. Uit een gebroken ruit en de houding van den arm en den stok blijkt, dat de heer Boppens nog een ruit heeft stuk geslagen. De overige lijken lagen op elkaar. Nadat het wrak was leeggepompt, werden de lijken overgebracht op de *Anna* en deels naar Zaandam, deels naar Amsterdam vervoerd.

De heer en mevr. De Haan laten drie weezen na.

BUITENLAND.

Rome.— Een encycliek aan de bisschoppen van Zuid-Amerika wordt thans door den H. Vader voorbereid en is, naar de Romeinsche correspondent van den *Patriote* meldt, bijna voltooid.

Dit document zal de bekroning zijn van het Zuid-Amerikaansch Concilie te Rome en de oprichting aankondigen van een primaat te Buenos Ayres, die in het a. s. herfstconsistorie wordt gepreconiseerd. Op de ontwikkeling van het onderwijs in de seminaries wil de H. Vader ernstig den nadruk leggen. Ook zullen alle missiën aan de bisschoppelijke rechtsmacht worden onderworpen.

— De apostolische delegaat van Mesopotamië, Mgr. Altmayr, aartsbisschop van Bagdad, heeft den Paus bericht gezonden, dat, tengevolge van de bemoeiingen van twee Dominicanen uit Mossoel, in den tijd van drie maanden 50,000 Christelijke Nestorianen tot het Katholieke geloof zijn bekeerd en dat in de verschillende plaatsen in den omtrek 30,000 Gregoriaansche Armeniërs het Katholicisme hebben aangenomen.

Frankrijk. — Een neutraal blad, de *Gaulois*, schrijft een artikel, dat eindigt als volgt:

Ik heb de eer gehad ontvangen te worden door dr. Boissarie, en ik heb hem gevraagd wat hij dacht van de authenticiteit der genezingen.

Wat de oude genezingen betreft, heeft dr. Boissarie zelfs geen schaduw van twijfel. Wat de nieuwe betreft, toont hij zich meer gereserveerd. Dit is overigens te begrijpen. Bij het verlaten van het bad begeeft een zieke zich naar het geneeskundig bureau, en verklaart genezen te zijn. Men teekent zijne verklaring op. Maar de ziekte is dikwijls het speeltuig zijner verbeelding. Wat hij voor eene volmaakte genezing houdt, kan zeer goed slechts eene voorbijgaande verbetering zijn, door oorzaken die niets bovennatuurlijks hebben. Later zal men zulks zien.

Wanneer een zieke waarlijk en geheel genezen is, dan komt hij het volgend jaar terug en spoedt zich naar het geneeskundig bureau, waar men alsdan gemakkelijk de waarheid en het blijvend karakter der genezing kan constateeren.

Zoo heb ik mej. Fanny Peper gezien, eene ex-borstlijdster, uit het hospitaal Killepinte, van wie dr. Boissarie mij den toestand uitlegde, terwijl ieder detail dadelijk bevestigd of verbeterd werd door het jonge meisje zelfs. In dit geval kon het feit der genezing niet geloochend worden. Mej. Fanny Peper kon nauwelijks meer ademhalen, toen zij te Lourdes kwam, nu twee jarén geleden. Te Lourdes zelf gevoelde zij zich genezen. De ziekte is niet teruggekomen. Hare gezondheid is nu uitstekend. Zij is blozend, en het doet genoegen hare vroolijkheid aan te zien.

Dr. Boissarie verhaalde mij eveneens het gevoelen van zuster Marie-Stephanie uit Auteuil, die aan maagkanker lijdende was, en die drie jaren geleden door gravin d'Eu naar Lourdes werd gestuurd. Zij keerde genezen terug. Met den pelgrimstocht is zij weer naar Lourdes gekomen, gelukkig, opnieuw hare genezing te kunnen doen vaststellen.

Zoo ook een jong meisje, Emilie Gougues, wier vader een onzer collega's is te Cette. Dit jonge meisje, dat ik gezien heb, was waterzuchtig. Men zou haar beleedigd hebben door te zeggen, dat het niet de H. Maagd was, die haar uit haar lijden verlost had.

Ik verliet dr. Boissarie niet dan na hem eene vraag te hebben gesteld, waarin ik onder eerbiedigen vorm de groote tegenwerping opsloot van hen, die niet gelooven aan de genezingen te Lourdes door tusschenkomst der H. Maagd.

— Men beweert, dat het water van Lourdes slechts zenuwzieken geneest.... Wat dunkt u daarvan?

—"Mijn antwoord zal juist en overtuigend zijn als een cijfer. In het aantal van de te Lourdes officiëel vastgestelde genezingen zijn slechts voor *één vijfde* zenuwziekten. De borstziekten daarentegen maken een derde er van uit. Besluit zelf. Beschouw zelf wat men moet denken van het argument der auto-suggestie.

Duitschland. —In zijn officieel gedeelte — zoo authentiek mogelijk dus — deelde de Duitsche *Reichs-Anzeiger* mede:

Wij zijn gemachtigd in het onderstaande de verklaringen te herhalen, welke ten aanzien van den gewezen Franschen kapitein Dreyfus door de Keizerlijke regeering zijn afgelegd, met loyale inachtneming van de behoedzaamheid tegenover een binnenlandsche aangelegenheid van een anderen staat noodzakelijk, doch tot handhaving van eigen waardigheid en ter vervulling van een plicht der menschelijkheid.

De keizerlijke gezant bij de Fransche republiek, prins Münster von Derneburg, heeft, na de bevelen van Z. M. den Keizer te hebben vernomen, in December 1894 en Januari 1895 aan den minister van buitenlandsche zaken Hanotaux, den minister-president Dupuy en den president der republiek Casimir Perier herhaaldelijk verklaringen gedaan in dezen zin, dat het Keizerlijk gezantschap in Frankrijk nooit— noch rechtstreeks noch zijdelings — in eenige betrekking, welke ook, heeft gestaan met kapitein Dreyfus.

De staatssecretaris van buitenlandsche zaken, minister van staat graaf von Billow, heeft den 24en Januari 1898 in de vergadering der begrootingscommissie van den Duitschen Rijksdag de volgende verklaring afgelegd: Ik verklaar ten allerstelligste dat er tusschen den tegenwoordig zich op het Duivelseiland bevindenden Franschen gewezen kapitein Dreyfus en welke Duitsche organen ook, geenerlei betrekkingen of verbindingen, van welken aard dan ook, bestaan hebben.

Deze verklaring is blijkbaar afkomstig van den Duitschen Keizer, die aldus den krijgsraad te Rennes voor de keuze stelt: of den Keizer tot leugenaar te maken, of, op gezag van mannen, die, als Dreyfus een verrader is, in dezen diefje en diefjesmaat hebben gespeeld, hem vrij te spreken.

Wij — die intusschen het geheim dossier niet kennen — zouden, afgaande op hetgeen wij thans weten, Dreyfus zonder eenigen twijfel vrijspreken, doch de verklaring van den *Reichs Anzeiger* zou daarbij zeer weinig wegen. Dreyfus kan een verrader zijn geweest, zonder dat daarom een behoedzaam opgestelde verklaring geheel onwaar behoeft te zijn.

—De Duitsche bladen noemen het een hartverheugende waarheid, wat keizer Wilhelm in zijn rede na de manoeuvres in den Elzas gezegd heeft, dat de ontvangst in het Rijksland steeds hartelijker wordt. Het Rijksland begint zich nu, na 28 best te verzoenen met zijn nieuwen toestand, vooral het jonge geslacht, dat de scheiding niet heeft beleefd. Het land heeft zich, nadat de beschermende rechten het economisch verkeer met Frankrijk onmogelijk hadden gemaakt, bij Duitschland aangesloten.

Naar aanleiding daarvan vraagt de *Frankfurter Zeitung* of het nu geen tijd is om het Rijksland gelijk te stellen met de overige deelen van het Duitsche Rijk. Na deze rede des keizers moet men de afschaffing van de dictatuur in de Elzas verwachten: een land, dat zich zulk een verklaring van goed gedrag van den oppersten landsheer heeft verworven, kan niet langer onder de tuschtroede blijven.

De Keizer is naar Stuttgart vertrokken, na den stadhouder van het rijksland prins Hohenlohe-Langenburg opgedragen te hebben, de bevolking in een manifest zijn keizerlijken dank te betuigen voor de ontvangst. Hij spreekt in het manifest de wenschen uit voor den bloei van het rijksland.

Engeland. -- De Boeren van Transvaal beginnen in krachtige woorden Engelands houding aan te vallen.

In den Volksraad diende de heer Knoester formeel eene motie in met betrekking tot de concentratie van Britsche troepen aan de grenzen. Hij uitte zich in sterke bewoordingen, en, de tegenwoordige militaire bewegingen in verband met den inval van Jameson brengende, eischte hij eene opheldering. Hij beschuldigde Engeland de conventie van 1884 te hebben geschonden door zich te mengen in binnenlandsche aangelegenheden van Transvaal.

De heer Tosen ondersteunde de motie.

Beiden bleven lang stil staan bij de onbetrouwbaarheid van Engeland dat troepen zendt naar de Transvaalsche grenzen, terwijl er nog vriendschappelijke onderhandelingen worden gevoerd. Na verdere discussie werden besloten het debat te verdagen, wanneer de regeering zal antwoorden.

Uit Johannesburg wordt aan de *Standard and Diggers News* het volgende gemeld. De exodus van den Rand wordt dagelijks grooter. De meeste leiders der agitatie en leden van de South African League hebben het land verlaten. Vrouwen en kinderen vertrekken dagelijks bij honderden, waardoor groot ongerief en vertraging wordt ondervonden bij het vertrek der treinen. De kantoren zijn gesloten en aan de klerken is drie maanden verlof toegekend met half traktement. Aan de kantoren der stoomvaartmaatschappijen staat het niet stil van aanvrage om passagebiljetten naar Enge-

land. Te Johannesburg zijn de prijzen der levensmiddelen sterk gestegen.

Volgens hetzelfde blad moet er een sterke beweging onder de Duitschers zijn in Transvaal om bij een eventueelen oorlog zich bij de Boeren aan te sluiten. Reeds zijn er te Johannesburg 1650 en te Pretoria ongeveer 450, die eigen korpsen hebben gevormd. Te Heidelberg, Krugersdorp Potchefstroom en Klersdorp worden ook korpsen gevormd. Het zijn bijna allen geoefende soldaten en hun aantal zal in 't geheel ongeveer 4000 man bedragen. Zij zullen onder bevel staan van kolonel Schiel, die reeds vele jaren in Transvaal is en geacht wordt gunstig bekend te zijn met de strijdkrachten.

In de meening, dat bij het uitbreken van den oorlog, zegt de *Globe*, de Boeren een inval in Natal zullen doen, zijn aldaar troepen heengezonden. Vijfduizend man kunnen in 6 uur per spoor gebracht worden naar de grens van Transvaal. Indien noodig, kan deze macht in 12 uur aanzienlijk versterkt worden. Men gelooft, dat de tegenwoordige troepen in Natal in staat zullen zijn om de Boeren in bedwang te houden, omdat dezen ook het oog hebben te houden op Rhodesia; waardoor zij niet hun geheele legermacht in eene richting kunnen zenden.

Spanje. — Voor eenige weken vertrokken 24 Paters van de Orde der Dominicanen uit Barcelona, met bestemming voor de Philippijnen. Zij zullen in Manilla opnieuw de universiteit openen, aan welke hun ordebroeders sedert menschengeheugenis met zooveel vrucht geleeraard hebben, en die door de troebelen van den oorlog was opgeheven.

Paus Leo XIII heeft het aldus beschikt, na met den president der Vereenigde Staten er over gehandeld te hebben. Mac Kinley verklaarde, dat de Dominicanen, verre van tegengewerkt te worden in hun plannen, bij het gouvernement steeds de noodige hulp zouden vinden om volkomen in het verdienstelijk werk der wetenschap te slagen.

ADVERTENTIEN.